

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 167. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091598768/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

niet sin i forhold til endeligheden suveræne styrke fra et forhold til Gud, som geniet ikke selv er bevidst om, fordi Gud kun fremtræder for geniet i det uerkendtes mystiske skikkelse, nemlig i skæbnens uigennemskuelige skikkelse: »Menneskets Storhed afhænger ene og alene af Guds-Forholdets Energie i ham, selv om dette Guds-Forhold finder et aldeles fejltagt Udtryk som Skjebne» (101). Ved sin selvstændige, af andre uafhængige afgørelse af, hvad der har betydning, kan geniet så at sige kaste sig over endeligheden med uendelighedens kraft: »Det Udvortes som saadant betyder for Geniet Intet, derfor kan Ingen forstaae ham. Alt beroer paa, hvorledes han selv forstaaer det i sin himmelige Vens (Skjebnens) Nærvarrelse» (92). Derfor negligerer geniet endelighedens almindelige trusler. Der, hvor andre ser udsigt til storm og undergang, siger geniet: »seil Du kun, Du fører Cæsar og hans Lykke.« (92). Alt dette bliver muligt, fordi geniets angst er af en højere art end almindelige menneskers:

Derfor er Geniet angst til en anden Tid end de almindelige Mennesker. Disse opdage først Faren i Farens Øieblik, indtil da ere de trygge, og naar Faren er forbi, saa ere de igjen trygge. Geniet er i Farens Øieblik allerstærkest, derimod ligger hans Angst i Øieblikket før og Øieblikket efter, dette zittrende Moment, da han maa underholde sig med hiin store Ubekjendte, der er Skjebnen. (93)

Ved sin i forhold til andre mennesker omvendte angst ligner geniet hypokonderen. Også hypokonderen er angst i forhold til det, som andre ikke tillægger nogen betydning, men som på grund af sin karakter af mulighed fremkaldet en særlig angst. Til gengæld forekommer en virkelig fare for hypokonderen, som for geniet, at være af mindre betydning: »Den Hypochondre ængstes for enhver Ubetydelighed, men naar det Betydelige kommer, da begynder han at aande, og hvorfor, fordi den betydelige Virkelighed dog ikke er saa forførfædelig som den Mulighed, han selv havde dannet« (147).

Ligesom der uerkendte forhold til Gud ved den altid fleksible, tjenstvillige og samtidig almægtige angst mellemkomst kan fylde skæbnen med en betydning, som den ikke har, få den til at udsende sigende budskaber, selv om den reelt intet siger – så kan den uerkendte skyld over for Gud, stadig via angsten, tvinge mennesket ud i evindeligt gentagne ofre, der skal rense det for en uklar skyld, som